

SŁOWO WSTĘPNE

Ubezpieczenia społeczne cieszą się w ostatnim czasie dużym zainteresowaniem ze strony społeczeństwa, szczególnie za sprawą zmienionej formuły emerytury (z systemu zdefiniowanego świadczenia na system zdefiniowanej składki), zmian jakich dokonano w podziale składki i możliwości jej gromadzenia w otwartych funduszach emerytalnych, wprowadzania nowych i zmodyfikowania już istniejących świadczeń zastępujących środki utrzymania dla ubezpieczonych w przypadku utraty zarobku wskutek zdarzeń losowych. Uwaga społeczna towarzyszy nie tylko emerytuom pomostowym czy kapitałowym, zmienionej zasadzie waloryzacji czy wysokości emerytury, ale również formule ubezpieczenia dobrowolnego, zasiłkom – zwłaszcza zasiłkowi macierzyńskiemu. Wynika to z chęci poznania przez ubezpieczonych zakresu i kształtu ochrony gwarantowanej składką ubezpieczeniową. To zainteresowanie wydaje się naturalne również i z tego względu, że ubezpieczeni chcą wiedzieć, „jaki produkt docelowy” uzyskają za wnoszone przez nich składki ubezpieczeniowe po zaistnieniu ryzyka ubezpieczeniowego.

Niestety nieprecyzyjny, a wręcz niejasny, język aktów prawnych oraz zawiłe konstrukcje prawne przyjęte przez ustawodawcę nie sprzyjają czytelności prawa. Wychodząc zatem naprzeciw zapotrzebowaniu społecznemu, niniejsze opracowanie podejmuje próbę przybliżenia tylko niektórych pojęć z prawa ubezpieczeń społecznych.

Leksykon prawa ubezpieczeń społecznych zawiera wyjaśnienie 100 podstawowych pojęć z zakresu ubezpieczeń społecznych. Uzasadnieniem dla prezentacji tych a nie innych terminów było znaczenie społeczne instytucji prawnych przez nie określanych, stąd w *Leksykonie* takie hasła jak „emerytura pomostowa”, „emerytura częściowa”, czy „subkonto”.

Zamiarem Autorów niniejszego opracowania było syntetyczne i przystępne przedstawienie pojęć i zagadnień związanych z ubezpieczeniami społecznymi, dlatego przy omawianiu poszczególnych haseł posłużono się odesłaniami do innych terminów. Należy przy tym zaznaczyć, że prezentacja terminów ubezpieczenia społecznego nie należała do łatwych, zważywszy na częstotliwość zmian w projektach nowych ustaw i fakt, iż nawet w czasie oddawania tekstu opracowania do druku, proces legislacyjny niektórych aktów prawnych nie został zakończony.

Prezentację haseł oparto na ich alfabetycznym układzie z podaniem po każdym z nich wykazu literatury i źródeł prawa. Zdaniem Autorów ułatwi to Czytelnikowi poruszanie się po terminach ubezpieczenia społecznego, a zamieszczona literatura pozwoli w razie zainteresowania tematem na jego pogłębienie. Przy omawianiu poszczególnych haseł Autorzy korzystali również z orzeczeń

Sądu Najwyższego, ograniczono się jednak do tych, którym przypisuje się istotne znaczenie dla prawidłowej interpretacji przepisów prawa.

Leksykon w zamiarze Autorów ma stanowić lekturę uzupełniającą dla studentów prawa i administracji. Nie jest jednak wykluczone, że niniejsze opracowanie znajdzie się w kręgu zainteresowania innych osób zajmujących się problematyką ubezpieczeń społecznych. Pozycja ta w żadnej mierze nie może być jednak traktowana jako opracowanie zastępujące podręczniki z zakresu ubezpieczeń społecznych lub wykład, który ujmuje problematykę ubezpieczeń społecznych systemowo, w powiązaniu z zaopatrzeniem społecznym i pomocą społeczną. Leksykon powinien być raczej postrzegany jako opracowanie metodologiczne pomocne w zdobywaniu wiedzy z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych, szczególnie zaś w jej porządkowaniu.

Autorzy niniejszego Leksykonu korzystali przy jego opracowaniu z dostępnych monografii, komentarzy do ustaw, artykułów i glos. Charakter popularyzatorski opracowania wymusił rezygnację z przypisów, stosowanych w pracach naukowych, zastąpiono je jednak wykazem literatury, która stanowiła podstawę do wyjaśnienia treści hasła.

dr hab. prof. Uniwersytetu Gdańskiego
Alina Wypych-Żywicka